

Motion av Paul Lappalainen (MP) om behovet av att kvalitetssäkra lika rättigheter och möjligheter i Stockholms Läns Landstings verksamhet

Inför kvalitetskontroller på Stockholms antidiskrimineringsarbete

Alla partier i landstingsfullmäktige anser att de är emot diskriminering. Landstinget i sig har flera policys som tar ställning mot alla former av diskriminering. Det är bra. Viljan är tydlig.

Samtidigt tenderar många att tro att det är "de onda" som diskriminerar - inte vi som är goda. Därmed är det lätt att jag tror att jag agerar i enlighet med en välmenande policy. Alltför ofta innebär detta att det saknas system för att följa upp huruvida sådana policys efterlevs. Det svåra är inte att vara emot diskriminering. Det svåra är hur man ska agera, dels för att förebygga, dels när det har skett. En början ligger i att testa (och kvalitetssäkra) huruvida landstingets verksamheter lever upp till våra policys och målsättningar.

Det är idag oklart hur landstingets antidiskrimineringspolicy ska omvandlas från ord till handling. Det har mer eller mindre antagits att i och med att policyn finns, lever förvaltningarna upp till målen. I varje fall har man inte testat efterlevnaden. Samtidigt finns det naturligtvis många som redan förstår att diskriminering även inom våra förvaltningar är eller kan vara ett problem. Utvecklingen på sjukhuset i Södertälje under 2009/2010 är ett tydligt exempel. Förnekelsen verkar ha varit den rådande teman - i synnerhet inledningsvis.

Det är dags att analysera om indikationer på problem med diskriminering förekommer i landstingets roll som arbetsgivare eller serviceorgan. En metod för att undersöka diskriminering är *situation testing* eller praktikprovning. Ett exempel är att använda en "invandrare" och en "svensk" med liknande kvalifikationer som sökte samma jobb och se om det finns skillnader i vem som erbjuds jobbet. Den har tidigare använts bl.a. av en tidning i Sverige och det blev uppenbart att den med en annan etnisk bakgrund ratades oftare än den med svensk bakgrund. Metoden har även använts i Sverige av bland annat ILO (Internationella arbetsorganisationen) och Integrationsverket samt forskare på svenska universitet. Från forskning är det tydligt att diskriminering förekommer trots anti-diskrimineringspolicys.

Inom näringslivet testar företagen kvaliteten i sina policys med liknande metoder. Avsikten är att erhålla och behålla kundernas förtroende. På ett liknande sätt är det viktigt att landstinget kan förtjäna och behålla Stockholmarens förtroende.

Att landstinget behöver bli bättre på att skapa rutiner för att efterleva sin egen handlingsplan (sina policys) mot diskriminering handlar om medborgarnas förtroende för ingångna beslut. Om inte det offentliga kan föregå med gott exempel, hur ska det offentliga begära att företagen och det civila samhället ska motverka och förebygga diskriminering.

Det är viktigt att vi ser till att de krav som ställs på den egna organisationen är verkningsfulla. Diskrimineringskontroller av typen ovan ska bidra till att analysera effektiviteten av landstingets antidiskrimineringspolicys i rollen dels som arbetsgivare, dels som servicegivare. Det är viktigt att landstinget tar till sig denna metod som ett analysverktyg. Naturligtvis borde även andra metoder utvecklas för att analysera förekomsten av diskriminering samt huruvida olika verktyg är effektiva för att motverka diskriminering. Med diskrimineringskontroller samt andra metoder borde landstinget kunna skapa en bild över förekomsten av diskriminering som har samband med flera grunder, inklusive kön, etnicitet och religion.

Sådana kontroller borde även kunna bidra till landstingets trovärdighet i motverkandet av diskriminering, inte bara i ord utan i synnerhet i handling.

Landstingsfullmäktige föreslås besluta

att landstinget ges i uppdrag att anlita en utomstående konsult för att analysera förekomsten av diskriminering med hjälp av bl.a. diskrimineringskontroller som ett led i förverkligandet av landstingets antidiskrimineringspolicy, både som arbetsgivare och servicegivare.

Paul Lappalainen